

รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

Strategic Leadership Model based on The Four Paths of Accomplishment Culminating
in Administrative Effectiveness of Schools under Khon Kaen Primary Educational
Service Area Office 2

พระครูประโชติสารนิวิฐ (ลมมนตรี), สุเทพ เมย์ไธสง, จิราภรณ์ ผันสว่าง

Phrakhruprachotsaranivit Lommontri, Suthep Maythaisong, and Jiraporn Phansawang

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University, Roi Et Campus, Thailand

E-mail: at279440@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3271-7551>

E-mail: suthep.maythaisong@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8144-7522>

E-mail: jiraporn.pha@mbu.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8182-0312>

Received 11/12/2022

Revised 23/12/2022

Accepted 23/12/2022

บทคัดย่อ

ผู้นำขององค์กรซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนองค์กรจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ลักษณะ, สมรรถนะหรือทักษะเฉพาะที่จะนำพาองค์กรให้สามารถแข่งขันกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนคุณลักษณะใหม่เพื่อให้เข้ากับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งการบริหารสถานศึกษาที่ดีควรนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา (2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (3) เพื่อสร้างรูปแบบประสิทธิผลภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา และ (4) เพื่อประเมินรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 411 คน สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินการใช้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการทดสอบสหสัมพันธ์แบบลำดับที่สำหรับความสอดคล้องกันในการตัดสินใจของคุณ ผลการวิจัยพบว่า (1) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

[709]

Citation:

พระครูประโชติสารนิวิฐ (ลมมนตรี), สุเทพ เมย์ไธสง, จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2565). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(6), 709-722

Lommontri, P., Maythaisong, S., & Phansawang, J., (2022). Strategic Leadership Model based on The Four Paths of Accomplishment Culminating in Administrative Effectiveness of Schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (6),

709-722; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.172>

ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 111 ตัวบ่งชี้ (2) ผลการตรวจสอบความสอดคล้องและกลมกลืนของโมเดล พบว่า $\chi^2 = 9.462$ $df = 7$, $\chi^2/df = 1.352$, P-Value = 0.728, CFI = 0.987, TLI = 0.982, RMSEA = 0.005, SRMR = 0.002 และโมเดลมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability: R^2) เท่ากับ 0.754 - 0.884 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.60 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (3) รูปแบบรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ และ (4) ผลการประเมินรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากสามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ : รูปแบบ; ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์; หลักอิทธิบาท 4; ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

Abstract

Organizational leaders, being the key engine that drives the organization, need specific characteristics, competencies or skills to lead the organization to compete with the changes that are taking place. School administrators therefore need to adjust new characteristics to suit the changing context, which good school administration should adopt the Four Paths of Accomplishment. to be applied to the administration of basic educational institutions as a guideline for successful administration. Therefore, this research aimed (1) to study the factors and indicators of strategic leadership model based on the Four Paths of Accomplishment in administrative effectiveness. (2) to examine the consistency and suitability of strategic leadership model based on The Four Paths of Accomplishment with empirical data. (3) to create the model of strategic leadership model based on The Four Paths of Accomplishment in administrative effectiveness. And (4) to assess the model of strategic leadership model based on The Four Paths of Accomplishment in administrative effectiveness of Schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. This research is mixed-method research. The sample group used in the research was educational institute administrators. and teachers in educational institutions Under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 2, 411 people interviewed 5 experts and 10 experts. The research instruments were questionnaires, and an assessment form for the use of factors and indicators, strategic leadership model based on The Four Paths of Accomplishment in administrative effectiveness. The statistics used to analyze the data are percentage, mean, standard deviation, confirmatory factor analysis, and Structural

[710]

Citation:

พระครูประโชติสารนิวิฐ (ลมนนตรี), สุเทพ เมยโรสง, จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2565). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(6), 709-722

Lommontri, P., Maythaisong, S., & Phansawang, J., (2022). Strategic Leadership Model based on The Four Paths of Accomplishment Culminating in Administrative Effectiveness of Schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (6), 709-722; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.172>

Equation Modeling. The results of research were found that: (1) the factors and indicators of strategic leadership model based on The Four Paths of Accomplishment in administrative effectiveness comprised 4 factors and 111 indicators. (2) The test of consistency of the model displayed $\chi^2=9.462$, $df = 7$, $\chi^2/df = 1.352$, P-Value =0.728, CFI =0.987, TLI =0.982, RMSEA =0.005, SRMR =0.002, and the structural validity and reliability existed R2 at 0.754 - 0.884 exceeding 0.60, that featured the consistency with the empirical data. (3) Strategic leadership model using the Four Paths of Accomplishment that affects the effectiveness of school administration consists of 4 components. And (4) The evaluation results of the strategic leadership model using the Four Paths of Accomplishment that affect the effectiveness of school administration were found to be appropriate at a high level and could be used.

Keywords: Model; Strategic Leadership; Four Paths of Accomplishment; Administrative Effectiveness

บทนำ

“โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง” เป็นคำกล่าว ของ Peter Drucker ซึ่งถือได้ว่าเป็นปรมาจารย์ด้านการบริหารท่านหนึ่งซึ่งมีความสอดคล้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ที่ได้พัฒนาอย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลาต่อเนื่องในลักษณะทวีคูณ นอกจากนี้การพัฒนาเทคโนโลยียังทำให้เกิดเครื่องมือที่หลากหลายในการเข้าถึงองค์ความรู้ต่างๆ รวมทั้งข้อมูลสารสนเทศหรือเนื้อหาในรูปแบบดิจิทัลทั้งในเชิงวิชาการและในเชิงบันเทิงเป็นปัจจัยที่สำคัญส่งผลให้มีการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสภาพแวดล้อมและทางเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมาก ดังนั้นในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง การเตรียมบุคลากรและตัวองค์กรเองให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสภาพแวดล้อมขององค์กรและทางเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากเช่นเดียวกัน ดังนั้น “ผู้บริหาร” หรือ “ผู้นำ ขององค์กร” ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนองค์กร จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ คุณสมบัติ สมรรถนะ หรือทักษะเฉพาะที่จะนำพาองค์กรให้สามารถแข่งขันกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น (ดวงพร รุ่งเรืองศรี. 2561:106) ซึ่งองค์ประกอบของผู้นำ ได้แก่ ฉลาดเรื่องคนการมองโลกในแง่ดี การเป็นมืออาชีพ ผู้นำก็จะมีทั้งผู้นำแบบเป็นทางการและผู้นำแบบไม่เป็นทางการ ผู้นำแบบเผด็จการ ผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำแบบเสรีนิยม โดยหลักการของผู้นำเหล่านี้จะมีการวางแผนในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่คนในองค์กร ผู้นำจะกำหนดเป้าหมายและแนวความคิดที่ชัดเจน สร้างระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขั้นตอนการทำงาน และโครงสร้างองค์การทำงานให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายขององค์กรที่ได้วางไว้ การมอบอำนาจให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะทำให้บรรยากาศในการทำงานมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ด้านการเรียนรู้

[711]

Citation:

พระครูประโชติสารนิวัตร (ลมนนตรี), สุเทพ เมยโรสง, จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2565). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(6), 709-722

Lommontri, P., Maythaisong, S., & Phansawang, J., (2022). Strategic Leadership Model based on The Four Paths of Accomplishment Culminating in Administrative Effectiveness of Schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (6), 709-722; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.172>

ของทีมนัก และด้านการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถที่จะจูงใจ ชักนำ หรือชี้แนะให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ (จิราภรณ์ ผันสว่าง. 2562: 25)

การเตรียมการศึกษาคงต้องมีการวางแผนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จัดหลักสูตรให้ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม พร้อมทั้งปรับปรุงตำราให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งในความเป็นจริงต้องยอมรับว่ามีการเปลี่ยนหลักสูตรบ้างแล้ว แต่ไม่ได้เปลี่ยนตำราตามไปด้วย อีกทั้งยังมีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรว่าเป็นอย่างไร ในขณะที่เดียวกันต้องปรับการอบรมครูให้ตรงกับความต้องการในการนำความรู้ไปใช้ตลอดจนให้วิทยฐานะแก่ครูสอนดีหรือครูที่สนใจเด็กเพื่อยกย่องชมเชย สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการควบคู่ไปด้วยกัน ดังนั้นการที่ประเทศจะเป็นประเทศไทย 4.0 ได้ ทุกอย่างต้องผ่านการวางแผนเพื่อสร้างพื้นฐานและสภาพแวดล้อมที่ดี และต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างมาก เพราะกว่าจะเห็นผลต้องใช้เวลาานานมาก ทุกอย่างต้องใช้เวลาและต้องดำเนินงานหลายส่วนไปพร้อมๆ กันโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนประเทศ ปัจจุบันทุกคนต้องกลับมาดูว่าสิ่งที่ผลิตกันอยู่เป็นนวัตกรรมหรือเป็นเพียงสิ่งประดิษฐ์เท่านั้น เพราะนวัตกรรมที่ถูกต้องจริงๆ ต้องสามารถขยายผลในเชิงพาณิชย์ได้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนคุณลักษณะใหม่เพื่อให้เข้ากับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป (ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. 2559)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2492 เป็นต้นมา รัฐบาลหลายประเทศได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาในประเทศและระดับการศึกษาของประชาชนจีนมาโดยตลอด หลังจากใช้ความพยายามมาเป็นเวลา 50 ปี ก็ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างมากในการศึกษา (Zou, X., & Merritt, M. R. 2022) นอกจากนั้นยังมี การศึกษาภาวะผู้นำในมหาวิทยาลัยในศตวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาภาวะผู้นำของบุคลากรทางการศึกษาก็มีประวัติยาวนานกว่า 40 ปี ปัจจุบัน การพัฒนาความเป็นผู้นำกลายเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาระดับอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยหลายแห่งใช้การพัฒนาความเป็นผู้นำเพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้และความสามารถในการแข่งขันของนักศึกษา (Yu, Z., & Mhunpiew, N. 2022) การบริหารงานบุคคล 4.0 ถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการสำรวจมุมมองของบุคลากรทางการศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษาในระดับภูมิภาคของประเทศไทย (Moonsarn, B., Phoncharoen, C., Jedaman, P., & Kenaphoom, S. 2022)

อย่างไรก็ตามมีการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการบริหารจัดการก็มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ ดังเช่น Sricharumedhiyan, C., & Qingamo, P. S. (2022) กล่าวว่า การปฏิบัติงานของข้าราชการโดยนำหลักคุณธรรมจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัตินั้นส่งเสริมให้ข้าราชการเป็นบุคคลทรงคุณค่าประพฤติตนเป็นบุคลากรที่ดีสามารถแยกแยะได้ว่าสิ่งใดดีสิ่งใดควรละเว้นได้เป็นอย่างดีและคุณธรรมจริยธรรมก็มีความสำคัญต่อองค์กรหรือหน่วยงานเช่นกัน สอดคล้องกับ พระสมุห์พงศธร ปภังกรโธ, พระครูจิรัฏฐธรรมธัช และ สมเดช นามเกตุ (2564) พบว่า หลักอิทธิบาท 4 ในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท เป็นบาทฐานแห่งความสำเร็จ คือ สิ่งซึ่งมีคุณธรรม เครื่องให้ลูถึงความสำเร็จตามที่ตนประสงค์ ผู้หวังความสำเร็จใน

[712]

Citation:

พระครูประโชติสารนิวัตร (สมมนตร), สุเทพ เมยโรสง, จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2565). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(6), 709-722

Lommontri, P., Maythaisong, S., & Phansawang, J., (2022). Strategic Leadership Model based on The Four Paths of Accomplishment Culminating in Administrative Effectiveness of Schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (6),

709-722; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.172>

.....

สิ่งใด ต้องทำตนให้ สมบูรณ์ ด้วยสิ่งที่เรียกว่า อิทธิบาท ซึ่งจำแนกไว้เป็น 4 คือ (1) ฉันทะ คือความพอใจ ในฐานะเป็นสิ่งที่ ตนถือ ว่า ดีที่สุด ที่มนุษย์เรา ควรจะได้ ข้อนี้ เป็นกำลังใจ อันแรก ที่ทำให้เกิด คุณธรรม ข้อต่อไป ทุกข้อ (2) วิริยะ คือ ความพากเพียร หมายถึง การกระทำที่ติดต่อกัน ไม่ขาดตอน เป็นระยะยาว จน ประสบ ความสำเร็จ คำนี้ มีความหมายของ ความกล้าหาญ เจืออยู่ด้วย ส่วนหนึ่ง (3) จิตตะ หมายถึงความไม่ทอดทิ้ง สิ่งนั้น ไปจาก ความรู้สึก ของตัว ทำสิ่งซึ่งเป็น วัตถุประสงค์ นั้นให้เด่นชัด อยู่ในใจเสมอ คำนี้ รวม ความหมาย ของคำว่า สมาธิ อยู่ด้วยอย่างเต็มที่ และ (4) วิมังสา หมายถึงความสอดส่องใน เหตุและผล แห่งความสำเร็จ เกี่ยวกับเรื่อง นั้น ๆ ให้ลึกซึ้งยิ่งๆ ขึ้นไปตลอดเวลา คำนี้ รวมความหมาย ของคำว่า ปัญญา ไว้ อย่างเต็มที่ และงานวิจัยของ พิเชฐ ศรีหล้า และคณะ (2562) พบว่า รูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรควรจัดใน รูปแบบของการอบรมสัมมนาโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 เป็นตัวกำหนดหัวข้อในการอบรม สัมมนา โดยการจัดทำเป็นคู่มือ อนึ่งการนำคู่มือไปใช้นั้นควรกำหนดเป็นนโยบายการบริหาร โดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี หรือกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมินการปฏิบัติงาน และให้มีการนำคู่มือไปใช้อย่างจริงจังต่อเนื่อง พร้อมทั้งติดตามวัดและประเมินผลการอบรมสัมมนาด้วย

ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาจึงควรนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ซึ่งได้มีการจัดการศึกษาในสถานศึกษาจำนวน 208 แห่ง โดยมีการจัดการบริหารการศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานในสถานศึกษามีการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันหรือเหมือนกันขึ้นอยู่กับบุคลากรในสถานศึกษานั้นจะเน้นเป้าหมายการปฏิบัติหน้าที่ของตนมีหลักปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้งานได้รับผลสำเร็จ แต่ถ้านำเอาหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของตนแล้วจะเห็นได้ว่าจะต้องได้ประสบความสำเร็จแน่นอน โดยเฉพาะการนำเอาหลักอิทธิบาท 4 มาบริหารในสถานศึกษา คือ ฉันทะ รั้งงานหน้าที่การบริหาร วิริยะ มีความเพียรกับงานที่ทำอยู่ จิตตะ มีความตั้งใจฝักใฝ่ในการทำหน้าที่ของตน วิมังสา ความใคร่ครวญสอดส่องกับงานที่ตนทำอยู่ (ว.วชิรเมธี, 2550 : 92)

จากการศึกษาปัญหาดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อเป็นการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเจริญรุ่งเรือง และผู้เรียนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 และประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้าง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. เพื่อสร้างรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

4. เพื่อประเมินรูปแบบประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research Method) โดยแบ่งระยะการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ และบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหาร

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 1,385 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 173 คน ครูผู้สอน 1,212 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แบ่งกลุ่มครูผู้สอนตามขนาดของสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ใช้กลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ข้อมูลควรมีการแจกแจงแบบปกติ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 411 คน การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการแบ่งแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) แบบเทียบสัดส่วน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ โดยมีองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ

3.2 ตัวแปรแฝงคั่นกลางชุดที่หนึ่ง คือ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีองค์ประกอบย่อย 4

องค์ประกอบ

3.3 ตัวแปรแฝงคั่นกลางชุดที่สอง คือ บรรยากาศการเรียนรู้ในสถานศึกษา

3.4 ตัวแปรตาม หรือ ตัวแปรเกณฑ์ คือ ประสิทธิภาพการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการวิจัยระยะที่ 1 ผู้วิจัยจะใช้เวลาศึกษาระหว่างเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม พ.ศ. 2565

5. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้
- 2) ศึกษาเอกสาร แนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) วิเคราะห์เนื้อหาที่เป็นองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้
- 4) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน เกี่ยวกับตัวบ่งชี้เพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้เพิ่มขึ้น
- 5) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามโครงสร้างของตัวแปรแฝงหรือตัวแปรอิสระ และตัวบ่งชี้

จากนิยามศัพท์เฉพาะซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบสอบถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.85-1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.257-0.635 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.989 ผู้วิจัยดำเนินการ 2 ลักษณะ คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลทางออนไลน์โดยใช้โปรแกรม Google form และเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 411 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ระยะที่ 2 ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหาร ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้
- 2) ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลที่น่ามาจะมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้สถิติ Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO)
- 3) การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยใช้สถิติ Bartlett's Test of Sphericity

ระยะที่ 3 สร้างรูปและประเมินแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีขั้นตอนดังนี้ 1) การสร้างรูปแบบและแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา 2) การประเมินรูปแบบ (Model) โดยการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ตรวจสอบค่าน้ำหนักขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของตัวแบบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

[715]

Citation:

พระครูประโชติสารนิวิฐ (สมมนตรี), สุเทพ เมยโรสง, จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2565). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(6), 709-722

Lommontri, P., Maythaisong, S., & Phansawang, J., (2022). Strategic Leadership Model based on The Four Paths of Accomplishment Culminating in Administrative Effectiveness of Schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (6),

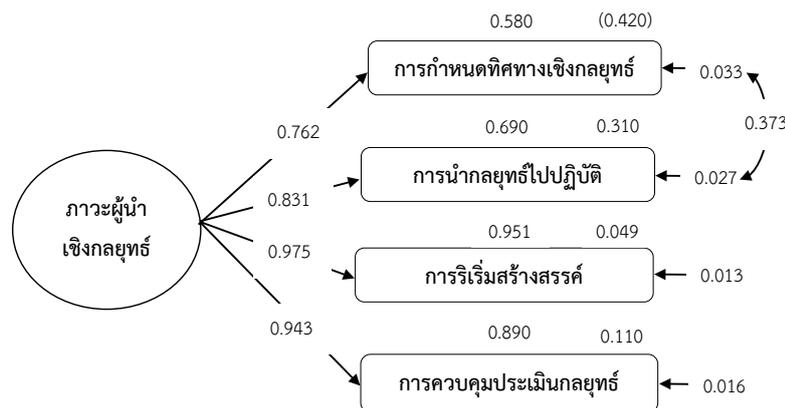
709-722; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.172>

3. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis:CFA) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง(Construct Validity) และความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (Construct Reliability) มีความสอดคล้องกลมกลืนและเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3) บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การบริหารสถานศึกษา 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพ

$$\chi^2 = 0.237 \quad df = 1 \quad \chi^2 / df = 0.237 \quad P\text{-Value} = 0.627 \quad CFI = 1.000$$

$$TLI = 1.000 \quad RMSEA = 0.000 \quad SRMR = 0.001$$

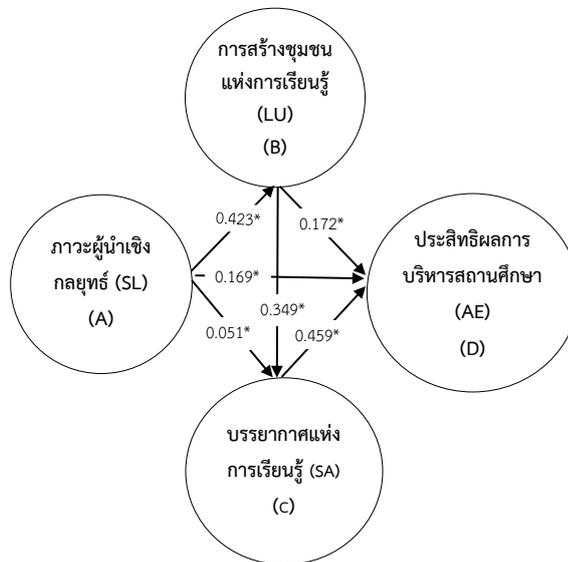
แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

จากภาพ พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (λ) ของตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีน้ำหนักขององค์ประกอบ เรียงลำดับจากค่ามากไปน้อย ได้แก่ การริเริ่มสร้างสรรค์ (0.975) การควบคุมประเมินกลยุทธ์ (0.943) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (0.831) และการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (0.762) เมื่อพิจารณาโมเดลการวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ปรากฏว่า $\chi^2 = 0.237$, $df = 1$, $\chi^2 / df = 0.237$, $P\text{-Value} = 0.627$, $CFI = 1.000$, $TLI = 1.000$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.001$ แสดงว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

อยู่ในเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ และค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (R^2) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.580 - 0.951 แสดงว่าความเชื่อมั่นเชิงอยู่ในเกณฑ์ตามที่กำหนด

สรุปได้ว่าโดยภาพรวมขององค์ประกอบโมเดลภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ การริเริ่มสร้างสรรค์ การควบคุมประเมินกลยุทธ์ ทั้ง 4 องค์ประกอบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความเหมาะสมในการนำไปใช้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ได้ครบทุกองค์ประกอบ

3. ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

แผนภาพที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมต่อประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

จากภาพ พบว่า ปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ (1) บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (SA) (2) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (SL) (3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (LU) โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.459, 0.169 และ 0.172

สรุปได้ว่าปัจจัยสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ประกอบด้วย บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ และชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยทั้ง 3 ปัจจัยมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

4. ผลการประเมินรูปแบบประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กับ

บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 4.95$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.10 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 5.00$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.10 และชุมชนแห่งการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย $(\bar{x}) = 5.00$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.00 ทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมความเป็นไปได้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ จากผลการวิจัยพบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 2) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ 3) บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา และประสิทธิผลการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การบริหารสถานศึกษา 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะหลาย ๆ อย่างอยู่ในตัวทั้งความสามารถ มุมมอง ความคิด และพฤติกรรมที่ผสมผสานทั้งเหตุผลบวกจินตนาการ สามารถสร้างความสำเร็จให้เกิดกับองค์กรในรูปแบบต่างๆ และบริหารจัดการทั้งผู้ใต้บังคับบัญชารวมถึงผู้บริหารระดับสูงในองค์กร และผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่เก่งมากๆ นั้นก็สามารถเปลี่ยนสถานการณ์เลวร้ายหลายๆ อย่างให้กลับมามีชีวิตและยังสามารถแปลงกลยุทธ์ให้กลายเป็นกลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย นอกเหนือจากการมีทักษะจำพวก Hard Skill แล้วก็ต้องเป็นคนที่มีความคล่องตัวของการเป็นผู้สื่อสารที่ดี เพราะมันจะช่วยให้ผู้นำสามารถสื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลรวมไปถึงความคิดต่างๆ ให้กับทีมงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการประชุม การสอนงาน การถ่ายทอดงาน การนำเสนองาน รวมไปถึงการทำ Presentation ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชณัฐ พรหมศรี และคณะ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อยและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 11 องค์ประกอบย่อย 73 ตัวบ่งชี้ได้แก่ 1) องค์ประกอบหลักด้านการศึกษาและวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมขององค์กร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย 21 ตัวบ่งชี้ ได้แก่องค์ประกอบย่อยที่ 1 ด้านการศึกษาสภาพแวดล้อมขององค์กร มี 6 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อยที่ 2 ด้านการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมขององค์กร มี 5 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบย่อยที่ 3 ด้านการบริหารจัดการองค์กร มี 10 ตัวบ่งชี้ 2) องค์ประกอบหลักด้านการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย 16 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบย่อยที่ 1 ด้านการกำหนดทิศทางและการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร มี 9 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบย่อยที่ 2 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร มี 7 ตัวบ่งชี้ 3) องค์ประกอบหลักด้านการวางแผนและประเมินกลยุทธ์ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย 36 ตัวบ่งชี้

[718]

Citation:

พระครูประดิษฐ์สารนิวิฐ (สมมนตรี), สุเทพ เมยโรสง, จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2565). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(6), 709-722

Lommontri, P., Maythaisong, S., & Phansawang, J., (2022). Strategic Leadership Model based on The Four Paths of Accomplishment Culminating in Administrative Effectiveness of Schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (6),

709-722; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.172>

ได้แก่ องค์ประกอบย่อยที่ 1 ด้านการวางแผน มี 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อยที่ 2 ด้านการ ควบคุมองค์กร มี 10 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อยที่ 3 ด้านการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน มี 6 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อยที่ 4 ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน มี 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบย่อยที่ 5 ด้านการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน มี 4 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบย่อยที่ 6 ด้านการด าเนินการปรับปรุงแก้ไข มี 7 ตัวบ่งชี้

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (λ) ของตัวบ่งชี้ทั้ง 4 ตัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีน้ำหนักขององค์ประกอบ เรียงลำดับจากค่ามากไปน้อย ได้แก่ การริเริ่มสร้างสรรค์ (0.975) การควบคุมประเมินกลยุทธ์ (0.943) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (0.831) และการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ (0.762) เมื่อพิจารณาโมเดลการวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ปรากฏว่า $\chi^2 = 0.237$, $df = 1$, $\chi^2 / df = 0.237$, P-Value = 0.627, CFI = 1.000, TLI = 1.000, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.001 แสดงว่าค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างอยู่ในเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ และค่าความเชื่อมั่นเชิงโครงสร้าง (R^2) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.580 - 0.951 แสดงว่าความเชื่อมั่นเชิงอยู่ในเกณฑ์ตามที่กำหนด สรุปได้ว่าโดยภาพรวมขององค์ประกอบโมเดลการวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความเหมาะสมในการนำไปใช้วัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ได้ครบทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การริเริ่มสร้างสรรค์เป็นองค์ประกอบสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร เพราะการกำหนดกลยุทธ์ประกอบด้วยองค์ประกอบหลายด้าน ดังนั้น การควบคุมประเมินกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์จึงเป็นสิ่งที่เกิดควบคู่กันไปเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทวัส นิดสูงเนิน, สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์ และมารุต พัฒนา (2565) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัด ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้น มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีการศึกษาตัวแปรที่มีปัจจัยส่งผลและสัมพันธ์กันอย่างชัดเจน

3. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ (1) บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ (SA) (2) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ (SL) (3) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (LU) โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ 0.459, 0.169 และ 0.172 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศแห่งการเรียนรู้มีลักษณะเป็นแบบเปิดซึ่งประกอบไปด้วย ความอิสระความท้าทายความไว้วางใจ และการสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ โดยผู้บริหารสถานศึกษา นำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มาประมวลเพื่อกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติกาญจน์ ปฏิพนธ์ (2555) โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ โดยภาพรวมควรส่งเสริมให้นำโมเดลที่พัฒนาไปใช้เป็นแนวทางสร้างประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ทั้งในระดับองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า โมเดลที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องและกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการนำโมเดลไปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารนั้น ควรคำนึงถึงความสำคัญขององค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการนำแนวทางสร้างประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อพัฒนาขึ้นไป และศึกษาผลที่เกิดขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการนำเอาผลการวิจัยนี้เป็นแนวทาง อาทิ เช่น การพัฒนาองค์ประกอบหลักและตัวบ่งชี้ที่พบว่ามีค่าเฉลี่ยมากรวมถึงการพัฒนาองค์ประกอบที่มีค่านำหน้าองค์ประกอบมากตามลำดับเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในอนาคตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กิตติกาญจน์ ปฏิพนธ์. (2555). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา*

อาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2562). *ผู้นำกับการเป็นนักบริหารการศึกษามืออาชีพ Professional Education*

Leadership. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ชนัญ พรหมศรี, สุจิตรา จรจิตร และ วัน เดชพิชัย. (2561). การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำ

เชิงกลยุทธ์ของบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารเครือข่ายวิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้*. 5 (2), 201-215.

ดวงพร รุ่งเรืองศรี. (2561). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21. *วารสารด้านการบริหาร*

รัฐกิจและการเมือง. 7(1), 106-149.

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). *การศึกษาไทย 4.0 ในบริบทการจัดการศึกษา*. เพื่อการพัฒนายั่งยืน.

กรุงเทพฯ: ศูนย์ประชุมวายุภักษ์

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). (2550). *คนสำราญงานสำเร็จ*. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง

แอนด์พลับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

- พระสมุห์พงษ์ศร ปงกโร, พระครูจิรธรรมธัช และ สมเดช นามเกต. (2564). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 การบริหารงานของเทศบาลกุดจับ อำเภอกุดจับ จังหวัดอุดรธานี. *Journal of Modern Learning Development*. 6 (4), 241-254.
- พิเชษฐ ศรีหาล้า, ชัชพงศ์ เทียมทันนวิช, วรเชษฐ์ โทอิน และณัฐพล จินดารัมย์. (2562). กลการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐสังกัดกระทรวงมหาดไทย จังหวัดยโสธร. *Journal of Graduate MCU KhonKaen Campus*. 6 (3), 665-686.
- วิทวัส นิดสูงเนิน, สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์ และมารุต พัฒนาผล. (2565). การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อภาวะผู้นำเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล โรงเรียนมัธยมศึกษาในกลุ่มจังหวัด ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 5 (4), 1638-1658.
- Moonsarn, B., Phoncharoen, C., Jedaman, P., & Kenaphoom, S. (2022). Regional Educational Reform in Thailand: Needs Assessment and Personnel Management 4.0 for the 21st Century. *International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews*, 2(1), 31–42. <https://doi.org/10.14456/jsasr.2022.4>
- Sricharumedhiyan, C., & Qingamo , P. S. (2022). Morality and Ethics for The Local Government Officiants. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2(3), 1–12. <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.22>
- Yu, Z., & Mhunpiew, N. (2022). A Model For Developing Student Leadership Skills in Normal Universities in Changsha, China. *International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews*, 2(4), 71–88. <https://doi.org/10.14456/jsasr.2022.31>
- Zou, X., & Merritt, M. R. (2022). Transformational Leadership and Its' Impact on Teacher's Creative Behaviour in Chinese Universities. *International Journal of Sociologies and Anthropologies Science Reviews*, 2(6), 45–56. <https://doi.org/10.14456/jsasr.2022.42>

[722]

Citation:

พระครูประโชติสารนิวิฐ (ลมนมนตรี), สุเทพ เมยโรสง, จิราภรณ์ ผันสว่าง. (2565). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 2(6), 709-722

Lommontri, P., Maythaisong, S., & Phansawang, J., (2022). Strategic Leadership Model based on The Four Paths of Accomplishment Culminating in Administrative Effectiveness of Schools under Khon Kaen Primary Educational Service Area Office 2. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2 (6), 709-722; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.172>

709-722; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.172>